



Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

RJEŠENJA ISPITA IZ **FILOZOFIJE** NA JESENSKOM ROKU
DRŽAVNE MATURE
rujan 2020.

1. D
2. C
3. B
4. A
5. A
6. D
7. C
8. B
9. C
10. A
11. D
12. C
13. D
14. A
15. 1.B, 2.A, 3.D, 4.F
16. 1.A, 2.B, 3.E, 4.D
17. u odnosu istovjetnosti, jedinstva, identiteta
18. ideja dobra
19. skepticizam
20. Karl Jaspers
21. biće zajednice/ <i>zoon politikon</i> , političko biće, <i>zoon logon echon</i> /biće obdareno govorom i razumom
22. problem promjene, problem kretanja, nastajanje i propadanje
23. umjereni nominalizam, konceptualizam
24. protežnost i mišljenje
25. kategorije
26. pravednost
27. mogući odgovori: 1. a) Prema Aristotelovoj filozofiji supstancija je jedinstvo općeg i pojedinačnog. Opće je opće onog pojedinačnog, a pojedinačno je pojedinačno onog općeg. b) Aristotel razlikuje prvu i drugu supstanciju. Prva supstancija je konkretno pojedinačno biće koje čini jedinstvo materije i forme. Druga supstancija je vrsta, bit, bivstvo, ono opće pojedinačnih bića. 2. Prema Descartesovoj filozofiji supstancija je ono što tako postoji da joj za postojanje nije potrebna nikakva druga stvar. Descartes razlikuje tjelesnu supstanciju (<i>res extensa</i>) i misaonu supstanciju (<i>res cogitans</i>). Descartes također

uvodi pojam Boga koji jest jedna jedina supstancija, neusporediva s drugima, za čije postojanje nije potrebna baš nikakva druga stvar.

3. a) Prema Spinozinoj filozofiji supstancija je jedinstvena i samouzrokovana (causa sui), beskonačna i stvaralačka moć koju naziva Bog ili priroda (Deus sive natura).
b) Monistički shvaćena supstancija (Bog ili priroda) sadrži beskonačno mnogo atributa, a ljudski razum može spoznati jedino protežnost i mišljenje. Pojedinačna bića su načini ili modusi supstancije.

28. mogući odgovori:

1. a) Prema Kantovoj filozofiji dobra volja je ono jedino na svijetu što može biti dobro bez ograničenja jer je dobro po sebi.

b) Dobra volja je po sebi umna i vođena je svojom svrhom i nosi ispunjenje dužnosti.

c) Volja nije dobra po onome što postiže ili izražava, nego samo po htijenju, po sebi, po sukladnosti sa moralnim zakonom.

2. a) Dužnost je za Kanta nužnost djelovanja iz poštovanja prema moralnom zakonu.

b) Dužnost je ispravna osnova moralnog djelovanja koji mu pridaje etičko opravdanje ili objektivno moralno značenje.

c) Kant razlikuje djelovanje iz nužnosti i djelovanje prema dužnosti. Ako je djelovanje učinjeno iz nagnuća, a u skladu je s dužnošću, nedostaje mu moralni sadržaj, jer osnova djelovanja nije poštivanje moralnog zakona nego osjećaji. Takvo djelovanje je izvršeno prema dužnosti i ima vrijednost legalnog, ali ne i moralnog čina.

3. a) Prema Kantovoj filozofiji kategorički imperativ je bezuvjetna zapovijed uma koja obvezuje volju neovisno o bilo kojem empirijskom uvjetu.

b) Kategorički imperativ zahtjeva da subjektivna načela ili maksime postanu općima i time učinimo etički opravdanim zahtjevima.

c) Kategorički imperativ propisuje da radimo samo prema onoj maksimi za koju možemo htjeti da postane opći zakon. Kategorički imperativ možemo izraziti riječima- djeluj tako da čovječnost u svojoj osobi i osobi svakog drugog uvijek uzimaš ne samo kao sredstvo nego ujedno i kao svrhu.